

SKÓLANÁMSKRÁ

Inngangur

Leikskólustarf og leikskólauppeldi byggir á sérstökum uppeldisaðferðum og sérstakri grundvallar-hugmyndafræði. Þeir sem vinna að leikskólauppeldi sækja hugmyndir til kenninga og rita ýmissa heimspekinga og uppeldisfrömuða.

Í leikskólauppeldi er leikurinn leiðandi hugtak. Fræðimenn eru sammála um að leikurinn sé helsta náms- og þroskaleið barna og rannsóknir sýna að lítil börn læra og þroskast best í leik. Leikurinn er hornsteinn leikskólustarfsins og er jafnframt helsta kennsluáðferð leikskólakennarans. Leikskólauppeldi er annars konar uppeldi en það sem foreldrar veita og er mikilvæg viðbót við það. Foreldrar eru óumdeilanlega aðaluppálgendur barna sinna og bera meginábyrgð á uppeldi þeirra.

Uppeldi og menntun leikskólabarnanna er samvinnuverkefni allra kennaranna í leikskólanum, þar sem þeir leggjast á eitt um að skapa börnunum gott, hlýlegt og fræðandi uppeldisumhverfi. Í leikskólustarfi fléttast saman á ýmsan hátt hugtökin leikur – vinna – nám. Börn í leikskóla læra fyrst og fremst í leik og daglegu starfi við eðlilegar og áþreifanlegar aðstæður. Líkamleg og andleg umönnun er forsenda þess að börn öðlist öryggiskennd og geti dafnað og lært af umhverfi sínu. Börnin þurfa að njóta sín sem einstaklingar, en jafnframt að læra að vinna saman, eignast vini og öðlast heilbrigða samkennd. Skipulag og búnaður leikskóla á að stuðla að því að vekja forvitni barnanna, efla sjálfstæði þeirra og frumkvæði, virkni, áhuga og gleði.

Leikskólanám

Leikskólanám á að efla alhliða þroska barna, þ.e.a.s. efla mikilvægustu þroskaþætti sem samvinnast hjá barninu. Þessir meginþættir og samspil þeirra varða líkamsvöxt barna og hreyfifærni, tilfinningalíf, vitsmuni, félagsvitund og félagsþæfni, fegurðarskyn og sköpunarþæfni, siðgæði og lífsviðhorf. Í leikskólustarfi er barnið í brennidepli og starfshættir eiga að taka mið af þroska og þörfum hvers barns. Leikskólanám er samþætt nám þar sem námssvið og námsþættir fléttast inn í daglegt líf og leik barnsins.

Nám í leik

Leikurinn í allri sinni fjölbreytni er kjarninn í uppeldisstarfi allra leikskóla. Leikskólakennarar þekkja leik barna, þeir virða leikinn, hlúa að honum, gefa honum rými og skipuleggja leikumhverfi barnanna. Fullorðnir og börn eru hluti af því umhverfi. Leikskólafræðingar leggja áherslu á mikilvægi leiksins sem náms- og þroskaleiðar- hinn frjálsi sjálfspottni leikur er æðstur allra leikja. Marg konar upplifanir barnsins, svo og dagleg störf fullorðna fólksins, glæða leik barnanna lífi og innihaldi.

Nám í daglegu lífi í leikskóla

Leikskólanám er samþætt nám þar sem barnið er að læra allan tímann við mismunandi aðstæður. Leikskólakennarar nota öll tækifæri sem gefast til að örva nám barnanna, t.d. í matartímum, fataherbergi og á snyrtingu. Umönnun og daglegar venjur eru stór hluti af leikskólustarfinu. Umönnun er fólgin í því að annast börnin líkamlega og andlega af hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd. Með slíkri umönnun skapast tilfinningatengsl og trúnaðartraust.

Nám í samskiptum

Hæfni til samskipta er grundvöllur þess að lifa, starfa og leika sér með öðrum í sátt og samlyndi. Leikskólakennarar stuðla að því að öll börn njóti sín í samskiptum og læri að taka tillit til annarra. Sjálfmynd barna mótast hvað mest í samskiptum við annað fólk, bæði fullorðna og börn. Samvinna, samkennd, tillitssemi og ábyrgðartilfinning eru mikilvægir þættir í félagsþroska barna. Leikskólakennarar eru fyrirmyndir barnanna í orði og athöfnum.

Nám í skapandi starfi og skapandi hugsun

Að skynja, skilja og skapa er hæfni sem börn verða að þróa með sér. Allt skipulag og búnaður í leikskólanum á að stuðla að því að vekja forvitni barnanna, frumkvæði, virkni, áhuga, gleði og efla sjálfstæði þeirra. Leikskólakennarar hvetja börnin til að spyrja spurninga og velta fyrir sér lífinu og tilverunni. Þeir skapa einnig aðstæður til tjáningar og sköpunar í leik, máli, myndlist, tónlist, leiklist, hreyfingu og dansi. Þannig gefst börnunum tækifæri til að skynja umhverfi sitt, vinna með fjölbreyttan efnivið og öðlast margháttða reynslu.

Lög um leikskóla

Leikskólinn er fyrsti skóli barnsins, fyrsta skólastigið í menntakerfinu. Í leikskóla fer fram uppeldi og menntun barna á leikskólaaldri. Orðið menntun er notað í víðri merkingu, þ.e. uppeldi, umönnun, nám og kennsla.

Leikskólustarf á Íslandi byggir á lögum um leikskóla og reglugerð með þeim, og Aðalnámskrá leikskóla sem menntamálaráðuneytið gefur út.

Samkvæmt meginmarkmiðum laga á leikskólinn:

- að veita börnum umönnun, búa þeim hollt uppeldisumhverfi og örugg leikskilyrði
- að gefa börnum kost á að taka þátt í leik og starfi og njóta fjölbreyttra uppeldiskosta barnahópsins undir leiðsögn leikskólakennara

- að kappkosta í samvinnu við heimilin að efla alhliða þroska barna í samræmi við eðli og þarfir hvers og eins og leitast við að hlúa að þeim andlega og líkamlega svo að þau fái notið bernsku sinnar
  - að stuðla að umburðarlyndi og víðsýni barna og jafna uppeldisaðstöðu þeirra í hvívetna
  - að efla kristlegt siðgæði barna og leggja grundvöll að því að börn verði sjálfstæðir, hugsandi, virkir og ábyrgir þátttakendur í lýðræðisþjóðfélagi sem er í örri og sífellndri þróun
  - að rækta tjáningar- og sköpunarmátt barna í þeim tilgangi að styrkja sjálfmynd þeirra, öryggi og getu til að leysa mál sín á friðsamlegan hátt. Samanber lög um leikskóla nr.78/1994.
- Í lögum um leikskóla kemur einnig fram:
- að leikskólinn er val foreldra fyrir börn sín
  - að sveitarfélög skulu reka leikskóla óski foreldrar þess og bjóða börnum a.m.k. fjögurra stunda dvöl
  - að leikskóli er fyrir öll börn á leikskólaaldri, þau sem þess þurfa njóta sérkennslu og aðstoðar til að geta notið leikskóladvalar sinnar
  - að leikskólar skulu þannig byggðir og reknir að þeir geti sinnt fötluðum börnum
  - að í leikskólum skulu starfa sérfræðingar í leikskólauppeldi, þ.e. leikskólakennarar.

Reglugerð um starfsemi leikskóla

Reglugerð um starfsemi leikskóla tekur til ýmissa ákvæða er varða:

- húsnæði, búnað og útileiksvæði
  - starfslið og barnafjölda
  - samstarf leikskóla og foreldra
  - ráðgjafar- og sálfræðiþjónustu – sérkennslu
  - gæðaeftirlit og gæðamat.
- Samantæki reglugerð um starfsemi leikskóla nr. 225/1995

Aðalnámskrá leikskóla

Menntamálaráðuneytið gefur út Aðalnámskrá leikskóla. Hún er fagleg stefnumörkun og lýsir sameiginlegum markmiðum og kröfum sem eiga við um allt leikskólastarf. Hún inniheldur hugmyndafræði leikskóla, markmið og leiðir. Aðalnámskrá er ákveðinn rammi um leikskólastarfið og undirstaða frekari skólanámskráargerðar.

Í Aðalnámskrá leikskóla er lögð áhersla á að efla alhliða þroska barnsins, heilbrigða lífshætti og lífsviðhorf, lífsleikni og sjálfstraust þess. Í leikskóla skal barnið ávallt vera í brennidepli og gert er ráð fyrir að barnið sé hæfileikaríkur og getumikill einstaklingur sem kann, getur og vill.

Lög um leikskóla, Reglugerð um starfsemi leikskóla og Aðalnámskrá leikskóla er að finna á vef menntamálaráðuneytisins - www.mrn.stjr.is

NÁMSKRÁ LEIKSKÓLANS

Námskrá leikskólans mótast af þeim áherslum sem lagðar eru í Aðalnámskrá leikskóla, sérstökum áherslum/stefnu leikskólans og af þeim aðstæðum sem hann býr við. Hér er átt við ytri aðstæður og umhverfi leikskólans og þann faglega og persónulega bakgrunn sem mótar viðhorf leikskólakennaranna og starf.

Markmið námskrárinnar er:

- að skipuleggja uppeldi og nám barnanna
- að stuðla að skilvirkara starfi
- að gera leikskólastarfið sýnilegra.

Leikurinn

Leikurinn er hornsteinn leikskólastarfsins, hann er kennsluáðferð leikskólakennarans og námsleið barnsins. Í bernsku er það að leika sér það sama og að læra og afla sér þekkingar. Hinn frjálsi og sjálfspottni leikur barnsins er talinn "leikur leikjanna". Í frjálsum leik er barnið að skapa leikinn úr eigin hugarheimi, það tekur ákvarðanir á eigin forsendum og lærir að leita lausna. Í leik er barnið einbeitt og það er upptekið af augnablikinu. Fjölbætt upplifun elur af sér þekkingu, nýjar tilfinningar, nýjar athafnir og leikni.

Sköpunarþörf, virkni og hugmyndaflug barna birtist í leikjum þeirra. Í leikjum fá börnin hreyfiþörf sinni fullnægt og þau þjálfra hreyfingar sínar og líkamsstjórn. Í þykjustu- og hlutverkaleikjum og öðrum samleikjum lærist börnum nauðsyn þess að vinna saman og taka tillit hvert til annars á jafnréttisgrundvelli. Í leik öðlast börnin samkennd og vináttu. Í skipulögðum leikjum og regluleikjum læra þau einfaldar samskiptareglur og að virða rétt annarra, í slíkum leikjum vaknar og þróast lýðræðisvitund þeirra. Lögð er áhersla á vináttu, samleik og jákvæð samskipti stúlkna og drengja.

*Annað um leikinn? Meira um leikinn. T.d. um frjálsa leikinn, byggingaleikinn, hlutverkaleikinn o.fl.

Sérstök stefna í leikskólastarfinu - langtímamarkmið

Hver leikskóli byggir sína stefnu og langtímamarkmið á grundvallarsýn á barnið og samfélagið.

Leikskólakennararnir ræða:

- * *Hvernig einstaklinga viljum við sjá í framtíðinni?*
  - * *Hvernig samfélag viljum við hafa í framtíðinni?*
  - * *Hvernig byggjum við einstaklingana upp þannig að þeir séu sem færastir um að takast á við samfélag framtíðarinnar? Samfélag sem við í raun vitum ekki hvernig verður.*
  - * *Hvernig tileinka börn sér þekkingu?*
  - * *Hvernig tryggjum við vellíðan barnanna í leikskólanum.*
- Hér getur verið vísað í viðurkenndar stefnur eða hugmyndir sem leikskólinn fylgir.*
Rökstuðnings er leitað í rannsóknir, stefnur og fl., þ.e. leikskólafræðina.
Gera sér grein fyrir að margt í starfi leikskólans fellur undir það sem kallað hefur verið "þögun þekking" eða það "sem situr í veggjunum". Mikilvægt er að gera þetta sem best sýnilegt, ræða það og skrá, en aldrei er hægt að skrá allt.
- * *Hver er sýn leikskólans á barnið og samfélagið?*
  - * *Hverjar eru sérstakar áherslur leikskólans?*
  - * *Sérstök langtímamarkmið.*
  - * *Stefnur og kenningar.*
  - * *Samskipti*
  - * *Agi*
  - * *Annað.*

Áhersluatriði eða markmið sem ná yfir afmarkaðan tíma

Leikskólinn setur sér ákveðna áherslupætti eða markmið, eitt eða fleiri, sem unnið er sérstaklega með í lengri eða skemmri tíma.

Þessi áhersluatriði/markmið eru oftast hluti af ársáætlun leikskólans.

Þema eða viðfangsefni sem tekið er fyrir í ákveðinn tíma

Í leikskólanum er unnið með ákveðið efni eða þema. Oft er eitt þema valið fyrir leikskólaárið og er það hluti af ársáætlun. Unnið er með þetta efni/þema á margbreytilegan hátt og börnin læra að nota öll skilningarvit og vinnuáferðir við að nálgast viðfangsefnið. Það helgast oft af áhugasviði barnanna hvaða þema er valið. Mismunandi er hversu þemaáætlun er fyrirfram skipulögð og oftast próast verkefni eftir áhuga barnanna og ýmsu því sem kemur upp.

- * *Er unnið með sérstakt þema?*
- * *Er unnið með þemað (í hópvinnu, vali, samverustundum, alltaf)?*
- * *Er fastákveðið þema fyrir alla eða einstaka aldurshópa frá ári til árs?*
- * *Er "fljótandi" þema, eða skipulagt?*
- * *Annað*

1. DAGLEGT LÍF Í LEIKSKÓLA

Venjubundnar athafnir daglega lífsins í leikskólanum mótast af andlegum og líkamlegum þörfum barnanna og heilsu. Markmiðið er að börnin verði sjálfstæð og sjálfbjarga. Líkamleg umönnun og heilsuvernd stuðlar að almennri vellíðan barnsins. Návist leikskólakennarans við barnið í leik og starfi gefur dvöl þess í leikskólanum dýpra gildi.

Dagskipulag

Leikskólinn fylgir ákveðnu dagskipulagi sem þó er sveigjanlegt, það er sniðið að þörfum barnanna, þroska þeirra og aldri.

Að koma og fara

Lögð er áhersla á að taka á vel á móti hverju barni svo það finni sig velkomið í leikskólann. Barnið þarf að upplifa öryggi og það viðmót sem það mætir getur haft úrslitabýðingu varðandi góð samskipti og tengsl.

- * *Hvar er tekið á móti börnunum?*
- * *Hvert eru þau sótt?*
- * *Hvenær er ætlast til að börnin mæti í síðasta lagi?*
- * *Hvaða reglur gilda varðandi það ef börn mæta of seint.*
- * *Hvernig er tekið á því ef börn eru sótt of seint.*
- * *Annað.*

Að klæða sig í og úr

Í fataherberginu fer fram mikið uppeldis- og fræðslustarf. Börnin klæða sig að mestu sjálf í og úr, en fá þá hjálp sem þau þarfnast. Þetta eykur sjálfstæði þeirra og styrkir sjálfsmynd. Börnunum er gefinn góður tími, því ekki skiptir máli hvort barn kemst nokkrum mínútum fyrr eða seinna út. Vel er fylgst með að klæðnaður barnanna sé í samræmi við veður og einnig er þess gætt að hann hindri ekki hreyfingar þeirra í leik.

- * *Hvernig er fyrirkomulagið í fataherbergjum?*

Borðhald

Lögð er áhersla á að börnin fái hollan og fjölbreyttan mat í leikskólanum. Til viðmiðunar er gefinn út sérstakur matseðill fyrir leikskóla Kópavogs. Matartíminn á að vera notalegur tími þar sem öllum líður vel. Matartímar og borðhald hafa mikið uppeldislegt gildi, þar gefast gjarnan tækifæri til skemmtilegra og fræðandi umræðna.

Leikskólakennarar matast með börnunum og áhersla er lögð á að börnin læri almenna borðsiði. Börnin leggja á borð og sækja matinn í eldhúsið. Þau skammta sér sjálf á diskana, nota hnif og gaffal, hella í glasið sitt, aðstoða hvert annað og ganga frá, yngstu börnin að því marki sem geta þeirra og þroski leyfir. Þetta er þáttur í uppeldi þeirra til sjálfstæðis og sjálfsbjargar.

Öll börn taka þátt í þeim máltíðum sem eru á dvalartíma þeirra, nema þau sem dvelja til kl. 12.30 eru ekki í hádegismat.

* Hvar matast börnin?

* Eitthvað sérstakt sem leikskólinn vill taka fram varðandi borðhald og fæði.

* Samskipti barnanna við eldhúsið.

* Annað.

Svefn og hvíld

Hvíld og nægur reglubundinn svefn er öllum börnum nauðsynlegur til að geta viðhaldið andlegri og líkamlegri heilsu og vellíðan og tekist á við lífið og leikinn.

Eftir hádegisverð er hvíld, yngstu börnin sofa en þau eldri eiga kyrrláta stund, hlusta á sögu og/eða rólega tónlist. Lögð er áhersla á að skapa rólegt og þægilegt andrúmsloft í hvíldinni.

* Hvernig er hvíld/svefni háttað?

Hreinlæti

Hreinlæti er mikilvægur þáttur í daglegu lífi barnanna. Lögð er áhersla á að börnin þvói sér eftir að þau hafa notað salerni. Yngstu börnin í leikskólanum eru að læra að halda sér hreinum og þurrum. Mikilvægt er að gæta þess að sá ferill gangi vel og jákvætt fyrir sig. Reynt er að gæta hreinlætis í hvívetna, ekki síst með tilliti til smithættu.

Frágangur og snyrtimennska

Einn liður í uppeldi og menntun barnanna er að þau læri að ganga frá fatnaði sínum og leikefni. Börnin eru þátttakendur í undirbúningi að ýmsum verkefnum, t.d. með því að sækja sér efnivið. Lögð er áhersla á að leikföng og efniviður sé aðgengilegur börnunum.

* Eitthvað sérstakt sem leikskólinn vill taka fram.?

2. NÁMSSVIÐ LEIKSKÓLA

Ákveðin námssvið eru undirstaða náms barnanna í leikskólanum. Þessi námssvið skarast öll að meira eða minna leyti og haldast í hendur við leik, daglegt líf og lífsleikni barnanna.

Málrækt

Tungumálið er mikilvægasta tæki manna til boðskipta. Með því tjá þeir hugsanir sínar og tilfinningar, skoðanir og fyrirætlanir. Í frumbersku og á leikskólaaldri er lagður grundvöllur að málþroska barna. Segja má að málörvun gangi eins og rauður þráður í gegnum allt leikskólastarfið. Mikilvægt er að mál og málörvun greinist ekki frá öðrum uppeldisþáttum.

Hreyfing

Börn hafa mikla þörf fyrir að hreyfa sig frjálst og óhindrað. Hreyfing stuðlar að líkamlegri og andlegri vellíðan, gleði, snerpu og þoli. Í leikskóla er hreyfiþörf virt og örvuð og börn læra að þekkja og skynja líkama sinn.

Myndsköpun

Börn hafa ríka þörf fyrir að tjá sig með myndmáli á skapandi hátt. Sköpun barna byggist á skynjun þeirra og reynslu. Í leikskólanum er lögð áhersla á að börnin tjái sig frjálst og að sköpunargleðin fái að njóta sín. Sjálft sköpunarferlið skiptir meira máli en útkoman.

Tónlist

Tónlist er ríkur þáttur í allri þjóðmenningu. Börn öðlast tónlistarþroska með því að fá fjölbreytta reynslu af tónlist og að kynnast hljóðum, tónum og hreyfingu í leik og starfi. Í leikskóla er umhverfi sem hvetur börnin til að fást við og njóta tónlistar á ýmsan hátt, stutt er við sjálfsprottinn söng barnanna og tilraunir með hljóðgjafa.

Náttúra og umhverfi

Kynni barnsins við náttúruna eru þýðingarmikil fyrir þroska þess. Mikilvægt er að börn upplifi náttúruna af eigin raun og læri að njóta hennar sér til yndisauka. Í leikskólanum er stuðlað að virðingu barnanna fyrir náttúrunni og náttúruvernd og þeim er séð fyrir fjölbreyttum möguleikum á að kynnast henni, veðrinu og árstíðunum í fjölbreytileika sínum.

Í leikskólanum er meðvitað og markvisst unnið að endurvinnslu og umhverfismennt. Börnin taka þátt í flokkun og endurnýtingu á sem fjölbreyttastan hátt.

Í leikskólum Kópavogs er unnið eftir ákveðinni umhverfisstefnu sem tekur til endurnýtingar, flokkunar á sorpi og þess að neysluvenjur leiði til betri nýtingar.

Menning og samfélag

Maðurinn er óhjákvæmilega þátttakandi í því samfélagi sem hann býr í. Hefðir eru ákveðin menning og tengsl við sögu okkar og fortíð. Í leikskólanum kynnist barnið ýmsu í menningu samfélagsins, t.d. eru kenndar gamlar þulur og kvæði, farið er í ýmsa gamla leiki og fjallað er um íslenska fánann - tákn fullveldis þjóðarinnar. Lögð er áhersla á að kenna börnunum að umgangast íslenska fánann með virðingu og hafa í heiðri þær reglur sem gilda um notkun hans.

Í leikskólanum hafa með tímanum myndast ákveðnar hefðir sem eru mikilvægur hluti af menningu hans. Í hefðum felst öryggi og oftast eitthvað sem gleður hjartað, það að gera sér dagamun.

- * *Afmæli barnanna.*
- * *Afmæli leikskólans.*
- * *Dagur íslenskrar tungu*
- * *1. desember*
- * *Jólahefðir í starfi með börnunum.*
- * *Þorrablót*
- * *Bolludagur, sprengidagur, öskudagur*
- * *Páskar*
- * *Sumardagurinn fyrsti, fyrsti vetrardagur.*
- * *Uppskeruhátíð.*
- * *Afmælisdagur Kópavogs 11. maí.*
- * *Garðveisla fyrir sumarfrí.*
- * *Útskrift barna eða þegar þau hætta*
- * *Íslenski fáninn * Hvaða hefðir gilda í leikskólanum um fánann?*
- * *Þjóðhátíðardagurinn 17. júní.*
- * *Annað.*

3. LEIKSKÓLASTARF - LÍFSLEIKNI

Í daglegu lífi og leik barnsins fléttast saman fjölbreytt námssvið og námsþættir. Í leikskólanum er barnið í brennidepli og starfshættir taka mið af þroska og þörfum hvers einstaklings. Til þess að svo megi verða er leikskólastarfinu skipt í ýmskonar leik-, náms- og samverustundir bæði inni og úti. Lögð er áhersla á að drengir og stúlkur hafi sama rétt, fái sama viðmót og njóti sömu hvatningar og örvunar til að taka þátt í öllum þeim viðfangsefnum sem leikskólinn býður upp á.

Útivera

Markmið með útiveru er:

- að efla alhliða þroska
  - að auka andlega og líkamlega heilsu, vellíðan, styrk og þol.
- Útivera býður upp á góða hreyfingu og er mikilvægur þáttur í leikskólauppeldi. Útivera er börnum holl, styrkir og eflir, eykur mótstöðuafli og matarlyst. Í útiverunni gefast ótal tækifæri til náms, t.d. um náttúruna og veðrið. Í útiverunni leika börnin sér mest frjálst, en einnig er boðið upp á skipulagða leiki, t.d. ýmsa hópleiki.
- * *Hvernig er útiveru háttað?*

Vettvangsferðir

Markmið vettvangsferða er:

- að víkka sjóndeildarhring
- að kynnast menningu og listum
- að tengjast nánasta samfélagi sínu
- að kynnast nánasta umhverfi og náttúru.

Börnin fara oft í vettvangsferðir með kennurum sínum og tengjast þær gjarnan því námsefni/þema sem verið er að fjalla um hverju sinni. Vettvangsferð út í náttúruna eða heimsókn á vinnustað eða í þjónustufyrirtæki gefur börnunum reynslu sem hægt er að vinna úr, t.d. í skapandi starfi. Þetta er hluti af menningu og samfélagsnámi barnanna.

Ýmist er farið í litlum eða stórum hópum. Reynt er að tryggja öryggi barnanna í öllum ferðum sem farnar eru. Börnin nota endurskinsvesti sem eykur öryggi þeirra í umferðinni. Aldrei er farið með börnin í einkabílum starfsmanna. Öll börn í leikskólum Kópavogs eru slysatryggð, einnig í þeim ferðum sem farnar eru á vegum leikskólans.

Samverustundir

Markmið með samverustundum er:

- að stuðla að alhliða námi
- að eiga notalega stund saman.

Í samverustundum eru lesnar sögur, sungið, farið í leiki og rætt saman. Einnig er í samverustundum fjallað um ýmis þemaverkefni sem verið er að vinna að. Ýmis fræðsla tengd menningu og listum fer

fram, fjallað er um heiti daganna og mánaðanna og einnig er veðráttan og tíðarfarið rætt í tengslum við árstíðirnar. Samverustundir gegna mikilvægu hlutverki fyrir félags- og málþroska barnanna, þau tjá sig og læra að hlusta á aðra.

* Hvernig er samverustundum háttað ?

* Hvernig er börnunum skipt niður í samverustundir.

* Ath. nöfn á samverustundum ,sögustund, valstund.

Hópvinna

Markmið hópvinnu er:

- að læra að starfa í hóp að sameiginlegu markmiði
- að auka samskiptahæfni

Börn, sem eru saman í hóp, læra að þekkja hvert annað og treysta hvert öðru og er það grundvöllur að góðu samstarfi og vináttu. Börnunum er skipt í hópa eftir aldri og þroska og verkefni og vinnan er miðuð við hvern aldurshóp.

* Er hópvinna?

* Áhersla leikskólans á hópvinnu.

* Hvernig er hópvinnu háttað?

* Hvernig er börnunum skipt í hópa?

* Hvað gera börnin í hópvinnunni?

* Hvernig skiptast starfsmenn á hópa?

* Annað.

Val

Markmið með vali er:

- að stuðla að sjálfræði og sjálfstæði
- að bjóða upp á fjölbreytileg viðfangsefni
- að nýta vel búnað og rými skólans
- að börnin dreifist á leiksvæði skólans.

Val er grundvallað á hugmyndum uppeldisfrömuða um áhugahvöt og virkni barnsins. Val gefur börnunum kost á fjölbreyttum verkefnum og húsnæði og búnaður leikskólans nýtist vel.

Leikskólakennarar hafa ekki áhrif á val barnanna.

* Er val?

* Hvernig velja börnin?

* Áhersla leikskólans á val.

* Hvað gera börnin í valinu (velja verkefni, leikur o.s.frv)?

* Hvernig er valinu fyrirkomið (hvar eru börnin)?

* Hvaða valsvæði eru í boði og hvað er á þeim?

* Annað?

Verkefni fyrir elstu börnin

Markmið með verkefnum elstu barnanna er:

- að efla sjálfstæði og frumkvæði
- að efla hópkennd og samvinnuhæfni
- að tryggja þeim krefjandi verkefni.

Elstu börnin hafa mikla þörf fyrir að takast á við verkefni sem reyna á færni þeirra bæði andlega og líkamlega. Sérstök áhersla er lögð á að þetta eru leikskólaverkefni og að hugmyndafræði og starfsaðferðir leikskóla eru lagðar til grundvallar. Með ýmsum krefjandi verkefnum læra þau að fullvinna verk sín, þjálfa einbeitingu, færni og úthald.

* eru sérstök verkefni fyrir elstu börnin?

* Er útskriftarferð eða útskrift (hvernig, hvenær)?

* Annað.

Nám án aðgreiningar - sérkennsla

Leikskólinn er fyrir öll börn á leikskólaaldri. Í leikskóla eru börn með mismunandi atgervi og frá ólíkum menningarheimum. Leitast er við að hvert einstakt barn fái við viðfangsefni við sitt hæfi. Mikilvægt er að félagsskapur og samskipti barnanna bindi þau vináttuböndum og styrki samkennd þeirra. Í leikskólanum er það talinn ávinningur fyrir alla að eiga þar fjölbreytt samfélag.

Börn með fötlun og börn með frávik í þroska fá sérkennslu samkvæmt reglum sem sveitarfélagið setur þar um. Meginreglan er að sérkennslan fari fram í hópnum með öðrum börnum. Í leikskólann eru ráðnir kennarar með sérþekkingu, t.d. leikskólasérkennarar, leikskólakennarar og/eða þroskajálfar og eru þeir ásamt deildarstjóra ábyrgir fyrir því að gerðar séu áætlanir vegna barnanna og þeim framfylgt.

Markmið með sérkennslu er:

- að styðja barnið þannig að það geti notið leikskóladvalar sinnar
- að skapa aðstöðu til að barnið geti þroskast sem best á eigin forsendum.

Ef grunur leikur á að barn þarfnist sérkennslu er fylgst sérstaklega með því og í framhaldi af því eru gerðar ráðstafanir sem hægt er að gera innan ramma leikskólastarfsins. Ef ástæða þykir til frekari

aðgerða er í samráði við foreldra barnsins kallaður til sérkennslufulltrúi til frekari ráðgjafar.

* Eitthvað sem leikskólinn vill taka fram um sérkennslu?

Lífsleikni

Með lífsleikni er átt við hæfni til að takast á við lífið sjálft. Segja má að leikskólanámið sé í raun samfellt lífsleikinám. Til að öðlast lífsleikni þarf barnið að læra umburðarlyndi í samskiptum sínum og samneyti við aðra, læra að bera virðingu fyrir ólíku atgervi, skoðunum og menningu. Vinátta og samkennd er dýrmætt veganesti og góður undirbúningur undir virka þátttöku í félagslífi og samstarfi síðar í lífinu. Barnið þarf að tileinka sér lífsgildi, reglur, venjur og hefðir sem ríkja heima, í leikskólanum og í samfélaginu í heild. Í leikskólanum er frumkvæði barnanna eftt og styrkt, þannig verða þau hæfari til að takast á við líf og starf í lýðræðissamfélagi. Þau eiga að taka þátt í ákvörðunum sem varða líf þeirra og leik eftir því sem aldur og þroski leyfa. Í leikskóla á barnið að fá tækifæri til að læra að leysa deilur á jákvæðan og friðsamlegan hátt og læra að gleðjast með öðrum og lifa í sátt við sjálft sig og umhverfi sitt.

4. INNRA GÆÐAMAT – SJÁLFSMAT LEIKSKÓLA

Samkvæmt reglugerð ber leikskóla að móta aðferðir til að meta uppeldisstarfið svo og stjórnunarhætti, samskipti innan leikskólans og tengsl við aðila utan hans. Í leikskólum Kópavogs er ECERS kvarðinn, sem tekur til allra þátta í leikskólastarfinu, notaður við matið og einnig eru sérstakir listar til að meta samstarf og samskipti starfsfólksins.

5. FORELDRASAMSTARF - SAMVINNA

Leikskólinn er lögum samkvæmt fyrsta skólástigið í menntakerfinu og annast að ósk foreldra nám barna á leikskólaaldri. Foreldrar bera meginábyrgð á uppeldi barna sinna, en leikskólanám er viðbót við uppeldi foreldra, en er á engan hátt ætlað að koma í stað þess. Á þessum grundvallaratriðum byggist foreldrasamvinna. Mikilvægt er að foreldrar þekki kennara barnsins og annað starfsfólk leikskólans og að samskiptin byggist á gagnkvæmri virðingu og trausti.

Markmiðið með foreldrasamstarfi er:

- að rækta samvinnu og samskipti leikskólans og heimilanna
- að veita foreldrum upplýsingar um starfsemi leikskólans
- að stuðla þátttöku foreldra í starfi leikskólans.

Meginhlutverk leikskóla felst í því að veita börnum leikskólamenntun, en jafnframt er leitast við að koma til móts við óskir foreldra svo framarlega að það komi ekki niður á gæðum í starfi leikskólans og aðbúnaði og umönnun barnanna. Dagleg samskipti og upplýsingastreymi eru mikilvægir þættir til að stuðla að jákvæðu og traustu sambandi milli foreldra og leikskóla. Áhersla er lögð á að samstarf og samvinna sé við báða foreldra barnsins.

* Hvernig er formlegri og óformlegri foreldrasamvinnu háttað?

* Hvernig er upplýsingastreymi til foreldra og frá foreldrum háttað?

* Hvernig er reynt að tryggja að foreldrar þekki hver er kennari barnsins og aðrir starfsmenn á deildinni? – Starfsmannamerkingar?

* Hver gefur upplýsingar um einstök atriði?

* Þátttaka foreldra í starfi leikskólans?

* Annað?

Velkomin í leikskóla

Samstarf milli heimilis og leikskóla hefst áður en barnið byrjar í leikskólanum. Á meðan barnið er í aðlögun er lagður grunnur að gagnkvæmum kynnum, trausti og virðingu á milli foreldra og leikskóla. Leikskólinn hefur gefið út kynningarrit til að auðvelda foreldrum að kynna starfsemi leikskólans. Í kynningarritinu er einnig útdráttur úr námskrá leikskólans.

* Hvernig er kynningu á leikskólanum háttað?

* Sameiginlegur kynningafundur?? Einstaklingsviðtöl??

* Annað?

Aðlögun

Aðlögun barns er einn þáttur í uppeldisstarfinu og skiptir miklu máli fyrir líðan barnsins hvernig til tekst. Að byrja í leikskóla er ný reynsla, allt er framandi og ókunnugt og því er mikilvægt að vel sé staðið að málum. Með því er lagður góður grunnur að framtíðinni. Markmiðið er að efla öryggiskennd og vellíðan barnsins og foreldra þess í framandi aðstæðum og stuðla að gagnkvæmum kynnum á milli fjölskyldu barnsins og leikskólans, mikilvægt er að báðir foreldrar taki þátt í aðlöguninni.

Það er ný reynsla fyrir barnið þegar það færirst á milli deilda. Leikskólakennarar vinna sameiginlega að því að auðvelda hverju barni þau skipti.

* Hvernig er aðlögun hagað í leikskólanum? Einstaklingsaðlögun? Hópaðlögun?

* Hvað tekur aðlögun langan tíma?

* Er sérstakur kennari sem sér um aðlögun?

* Hvernig er staðið að því þegar barn færirst milli deilda?

Trúnaður - tilkynningarskylda

Leikskólinn leggur áherslu á að fullur trúnaður ríki um allar upplýsingar er varða börnin og foreldra þeirra. Hverjum starfsmanni er skylt að gæta þagmælsku um atriði er hann fær vitneskju um í starfi sínu. Allt starfsfólk leikskóla undirritar sérstakt þagnarheit sem helst þó látið sé af starfi. Ef leikskólakennarar telja að líkamlegum og/eða andlegum þörfum barns sé ekki sinnt ber að tilkynna það barnaverndaryfirvöldum Kópavogsbæjar, sbr. 13. gr. laga um málefni barna og ungmenna.

Foreldrafundir

Foreldrafundir eru haldnir einu sinni til tvisvar á ári. Á foreldrafundum eru gefnar margvíslegar upplýsingar um leikskólastarfið. Skólanámskrá leikskólans og aðrar áætlanir eru kynntar og ræddar og skipst er á skoðunum um leikskólauppeldi og þátttöku foreldra í leikskólastarfinu.

* *Hvenær eru foreldrafundir?*

* *Í hvaða formi eru þeir?*

* *Annað?*

Foreldrasamtöl

Deildarstjórar og/eða leikskólakennarar veita foreldrum einkasamtal einu sinni á ári og oftast ef þörf krefur. Leikskólakennari upplýsir foreldra um stöðu og líðan barnsins í leikskólanum, hann byggir upplýsingar sínar um barnið á athugunum á færni þess og þroska í leik og starfi í barnahóp. Í foreldraviðtölum gefst foreldrum tækifæri til að spyrja spurninga og veita upplýsingar um barnið.

* *Hvenær eru foreldrasamtöl?*

* *Hvar eru þau?*

* *Annað.*

Foreldrafélag

Foreldrafélag er starfandi við leikskólann. Verkefni foreldrafélaga eru margvísleg og geta félögin stutt mjög vel við starfið í leikskólunum og því er það hagur hvers leikskóla að hafa öflugt og virkt foreldrafélag. Báðir foreldrar eru hvattir til að taka virkan þátt í starfi foreldrafélagsins.

* *Markmið foreldrafélagsins*

* *Hvernig starfar það?*

* *Hvernig eru tengsl milli leikskólans og stjórnar, t.d. situr fulltrúi kennara fundi foreldraráðs/stjórnar?*

* *Annað*

Mat foreldra

Foreldrum gefst kostur á að leggja mat sitt á starfsemi leikskólans og er sérstakur listi ætlaður til þess. Listinn er lagður fyrir u.þ.b. annað hvert ár. Niðurstöður gefa kennurum leikskólans góðar vísbendingar um hvað foreldrar eru ánægðir með og hvað mætti betur fara í starfinu.

6. SAMSTARFSADILAR

Leikskólinn hefur samvinnu við ýmsa aðila. Mikilvægt er að þessi samvinna byggir á gagnkvæmri virðingu og trausti. Hér er t.d. átt við aðra skóla, heilsugæslu, ráðgjafa- og sálfræðipjónustu og barnaverndaryfirvöld. Þá er oft samstarf og tengsl við ýmsar stofnanir og aðila í nágrenni leikskólans. Samvinna við grunnskóla er mikilvægur þáttur í leikskólastarfinu. Samvinna á milli grunnskóla og leikskóla hefur það að markmiði að auðvelda barni að flytjast milli skólastiga og að samfella og stígandi skapist í námi og starfi barnsins. Samstarf er við grunnskólann í hverfinu. Upplýsingar um einstök börn geta fylgt þeim í grunnskóla, upplýsingar um börn, sem hafa fengið sérkennslu í leikskóla, fara til grunnskóla í gegnum skólaskrifstofur. Engar upplýsingar eru gefnar um börn nema með samþykki og vitund foreldra.

* *Samvinna leikskólans við grunnskóla.*

7. ÁRSÁÆTLUN

Ársáætlun er unnin fyrir hvert leikskólaár, frá 1. september til 1. september. Í ársáætlun koma fram helstu þættir sem áætlað er að taka fyrir næsta leikskólaár, t.d. þemaáætlun, sérstök markmið eða áhersluþættir, foreldrafundir, starfsmannafundir o.fl. Ársáætlun er unnin eftir ákveðnu formi, því sama fyrir alla leikskóla Kópavogs. Helstu atriði ársáætlunar eru færð inn á sérstakt eyðublað sem dreift er til foreldra.

8. ÁRSSKÝRSLA

Samkvæmt lögum ber leikskólastjóra að gera rekstraraðila grein fyrir starfi síðastliðins leikskólaárs. Ársskýrsla er unnin eftir ákveðnu formi, því sama fyrir alla leikskóla Kópavogs. Leikskólafulltrúi vinnur sameiginlega ársskýrslu fyrir alla leikskóla Kópavogs og er hún m.a. sendi leikskólanefnd Kópavogs, menntamálaráðuneytinu o.fl.

